

Uzavírám vás do svého srdce

Pizeňský rodák Josef Beran se narodil 29. prosince 1888. Po maturitě odjel studovat teologii do Říma, kde v červnu 1911 přijal kněžské svěcení a o rok později završil studium doktorátem teologie. Po návratu do vlasti začal pracovat na různých místech duchovní správy, stal se vyhledávaným zpovědníkem a exercitátorem. Od roku 1929 přednášel na Teologické fakultě Univerzity Karlovy a v roce 1932 byl jmenován rektorem pražského arcibiskupského semináře. Od této doby nesl hlavní odpovědnost za formaci budoucích kněží.

Po nastolení protektorátu Čechy a Morava se o rektora Berana začalo zajímat gestapo. Dne 6. června 1942 byl zatčen a převezen do pankrácké věznice, následně do věznice gestapa v Terezíně, odkud pokračoval do koncentračního tábora Dachau. Zde se dočkal 29. dubna 1945 osvobození americkou armádou. V neklidné poválečné době užíval čas pro obsazení pražského biskupského stolce. Papež Pius XII. jmenoval 33. pražským arcibiskupem Mons. Josefa Berana, jenž v extrémních podmínkách koncentračního tábora osvědčil pevnost charakteru a věrnost Bohu, církvi a národu. V neděli 8. prosince 1946 přijal Josef Beran biskupské svěcení a zároveň byl intronizován. Stal se mravní autoritou i oblíbenou „celebritou“ – aktivně se zapojil do veřejného života ve snaze přiblížit katolickou církev společnosti a začlenit křesťanské hodnoty do každodenní lidské činnosti.

Po nástupu komunistů k moci se jednoznačně vymezil vůči snaze režimu zasahovat do pravomocí církve. Od 19. června 1949 byl pod stálým dohledem Státní bezpečnosti internován ve své rezidenci. Dne 7. března 1951 začalo období jeho internace na utajených místech v Rožolově, Růžodolu, Myštěvsi, Paběnicích, Mukařově a nakonec v Radvanově. Zde jej v lednu 1965 zastihlo jmenování kardinálem. Po složitých jednáních se Svatým stolicem nabídl stát Beranovi odlet do Říma na slavnostní jmenování kardinálem, ale bez možnosti návratu. Na oplátku komunisté souhlasili se změnou ve vedení pražské arcidiecéze – řádný biskup František Tomášek vymění kolarujícího kapitulního vikáře Antonína Stehlíka. Arcibiskup Beran byl postaven před nelehkou volbu. V zájmu života církve v Československu přijal „dobrovolné“ osud vyhnance a 19. února 1965 odletěl do Říma. Předpoklad komunistů, že se problematického Berana nadobro zbavili, se ukázal jako mylný. Kardinál se okamžitě pustil do práce. Na II. vatikánském koncilu pronesl zásadní projev o svobodě svědomí, vydal se na cesty za krajany po Evropě a zámorí, promlouval k věřícím „za železnou oponou“ z vatikánského rozhlasu, založil středisko Velehrad a zabezpečil vydávání knih a časopisů pro československé katolíky. Pozemská pouť kardinála Berana skončila 17. května 1969. Přes snahu komunistů neupadl kardinál Beran v zapomnění. Stal se symbolem věrnosti, lásky a pokory. V roce 1998 byl započat jeho proces beatifikace.

Za vlády komunistů prožil Josef Beran tvrdou šestnáctiletou internaci. Podmínky internace se podobaly vězeňskému režimu, ale navíc obsahovaly úplnou izolaci od vnějšího světa. Arcibiskup neznal místo svého pobytu, neměl spojení s rodinou, byl mu odírán i komunistický tisk, takže mnoho let nevěděl, jestli církev ve státě ještě vůbec existuje. Netušil, jak dlouho internace potrvá, zda bude souzen v některém z inscenovaných procesů nebo jej „odstraní“ a rodině sdělí, že zemřel „přirozenou“ smrtí. Casem se internace zmírnila, ale stále na vykázaném místě a pod přímou kontrolou StB. Snímek pochází z posledního internačního místa v Radvanově (1964).
Archiv Metropolitní kapituly u sv. Víta v Praze

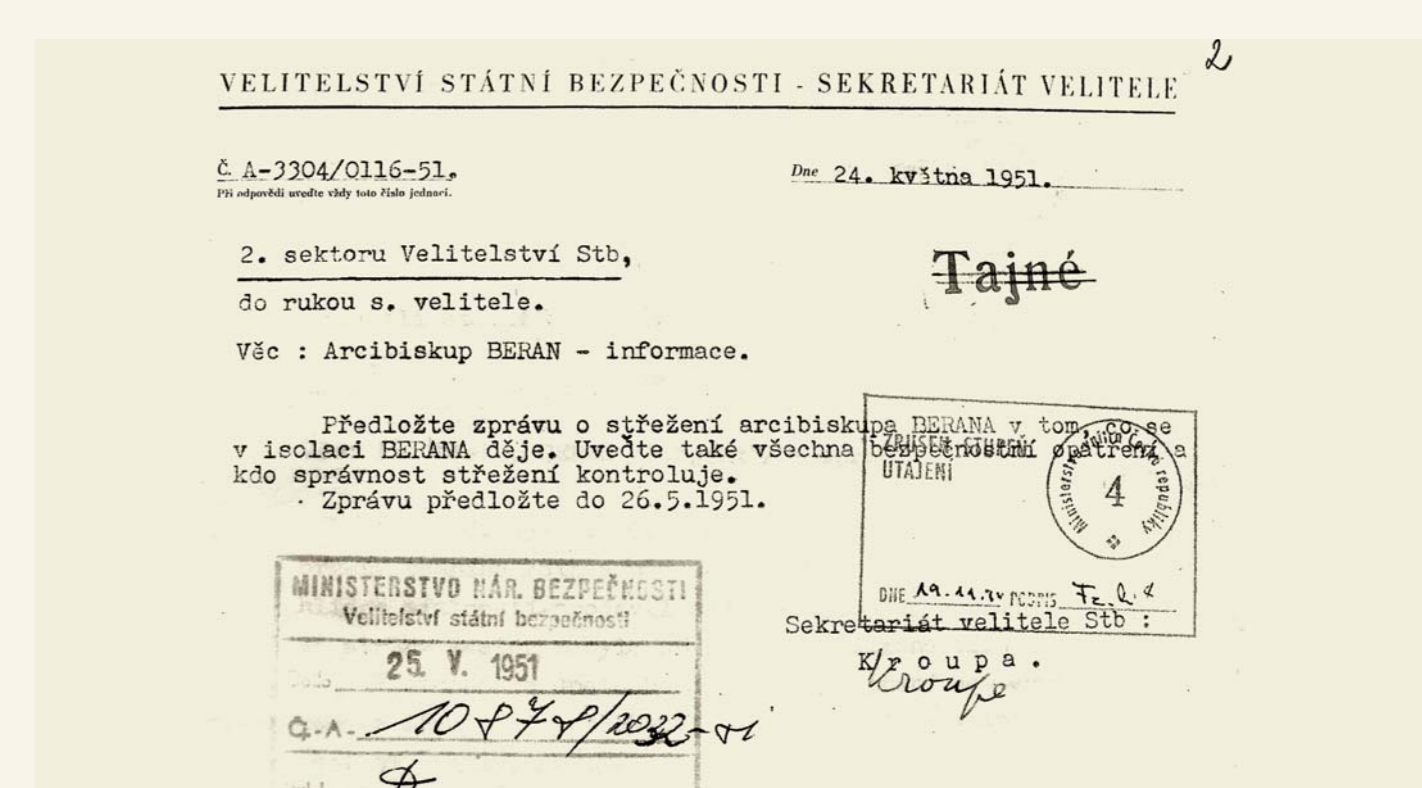
Předseda vlády Klement Gottwald blahopřeje arcibiskupu ke zvolení.
Soukromý archiv M. Bláhové

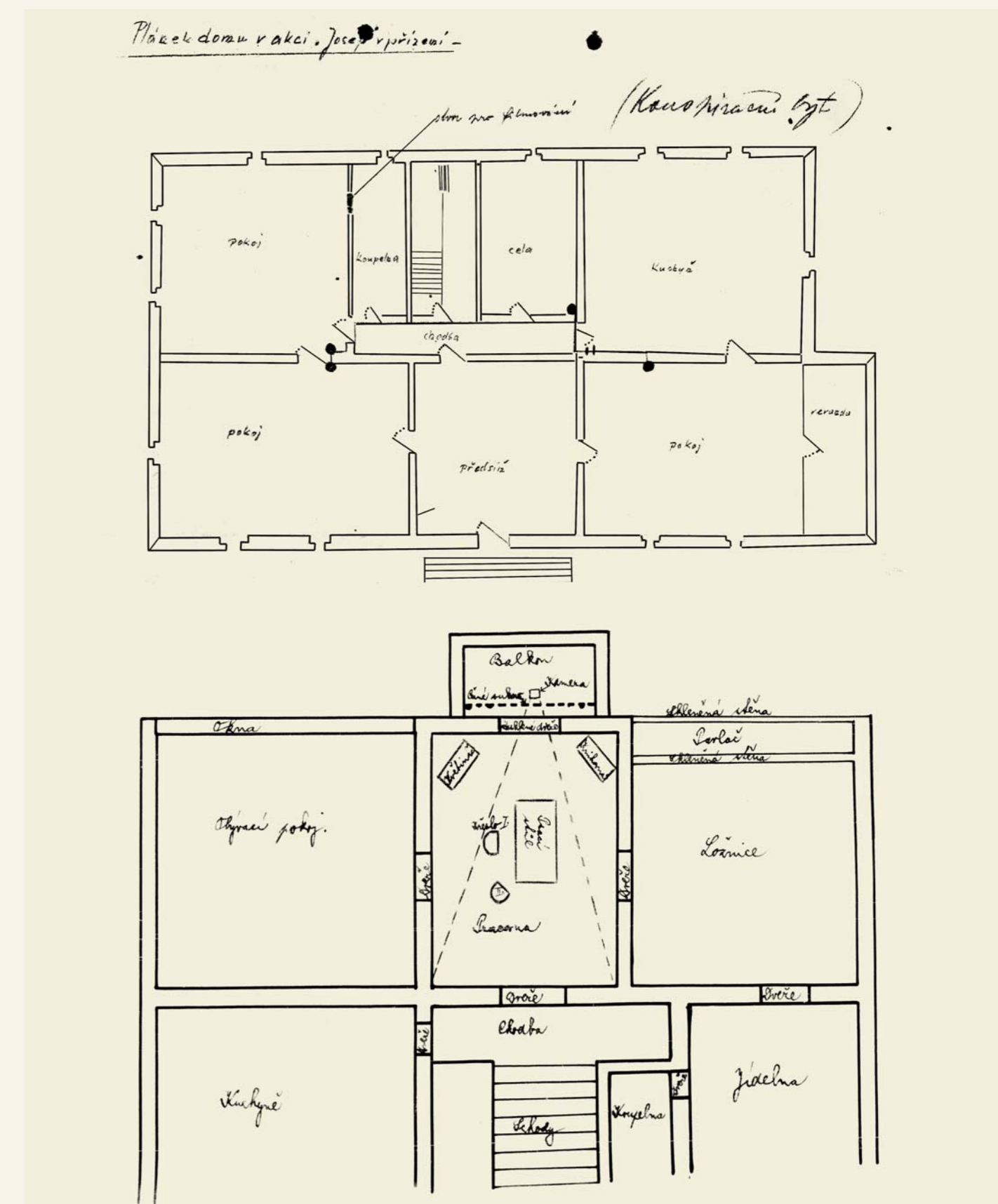
Snímky pořízené StB při tajném sledování odjezdu arcibiskupa Berana do Říma v únoru 1965.
ABS (SL/MV)

Fotografie pořízené StB při sledování arcibiskupa Berana v internaci se později objevily v časopise Květy jako součást pomlouvácké kampaně vedené československou rozvědkou proti kardinálu Beranovi.
Soukromý archiv S. Vodičkové

Žádost pražské Státní bezpečnosti o informace ke sledování Josefa Berana v internaci.
ABS (A27)

Plánky rozmístění odposlouchávacích zařízení a otvorů pro filmování v internačním domě v Růžodolu.
ABS (A27)

Společně s dalšími 26 novými kardinály převzal insignie své hodnosti také pražský arcibiskup Josef Beran.
Archiv Metropolitní kapituly u sv. Víta v Praze (foto Felici)

Komunisté nedovolili převoz Beranových ostatků do Prahy. Papež Pavel VI. rozhodl, že kardinál bude pohřben mezi papeži v bazilice sv. Petra v Římě.
Soukromý archiv S. Vodičkové

Krátce před zatčením gestapem v roce 1942.
Archiv Metropolitní kapituly u sv. Víta v Praze

Transport s Beranem dorazil 4. září 1942 do koncentračního tábora Dachau. Zde byl zařazen do kategorie politických vězňů s číslem 35844.
Soukromý archiv D. Brabcové-Kavinové

Arcibiskup Beran po svém nastolení podnikl mnoho cest po celém Československu. Dne 8. května 1947 přijel také poprvé ve funkci arcibiskupa do rodné Plzně. Jeho projev o potřebě návratu ke křesťanským hodnotám, usmíření, spolupráci a solidaritě ve všech vrstvách společnosti poslouchalo zaplněné náměstí.
Soukromý archiv D. Brabcové-Kavinové

